

بنام خداوند جان و خرد
کزین برتر اندیشه برنگذرد

خانه به خانه

تمرین‌های هوشماتی شطرنج

ساره تاجیک

انتشارات فرزین

مقدمه

به راستی نقشی که آموزش شطرنج بر روی کودکان دارد، غیر قابل انکار است.

شطرنج خلاقیت و تجسم را بالا می‌برد، در افزایش هوش و تمرکز و حافظه نقش به سزایی دارد. باعث رفتن قدرت حل مسئله در افراد می‌شود و کودک را مسئولیت پذیر می‌کند و به او می‌آموزد که اشتباهش را بر عهده بگیرد، چرا که وقتی یک شطرنج باز شکست می‌خورد، برای بدست آوردن پیروزی، باید اشتباهش را بپذیرد و آن را برطرف کند.

شطرنج به کودک می‌آموزد که چگونه "حسرت گذشته" را رها کند، چرا که در بسیاری از موقعیت‌ها، بازی برنده بایک اشتباه به رضعیت بدی می‌افتد و وظیفه‌ی شطرنج باز اینست که به جای ماندن در گذشته و حسرت خوردن، تمام تن خود را برای نجات بازی جزم کند.

ده ساله بودم که با این رشته به جادوی آشنا شدم و همیشه یکی از بزرگترین حسرت‌های من این بود که چرا شطرنج زودتر در مسیر زندگیم قرار نگرفت. رشته‌ای که من را هدفمند کرد و ظرف ذهنم را به قدری وسیع کرد، که به جرات می‌توانم بگویم حتی به فقیرترین‌های دنیای مدرسه و هنریم را مدیون فراگیری شطرنج در کودکی هستم. رشته‌ای که من را به برنامه ریز عادت داد و اراده‌ام را قوی‌تر کرد و روحیه‌ی قهرمانی را در وجودم پروراند. خوشبختانه امروزه اهمیت این رشته در بین شخص‌ها و به بسیاری از مهدکودک‌ها و مدارس راه پیدا کرده و همه ساله علاقه‌مندان زیادی را به مدارس شطرنج می‌کشاند.

کتاب حاضر حاصل مطالعات دوران شطرنجی و تجربه‌ی من در کنار آموزش شطرنج در سنین مختلف می‌باشد. در کنار کلاس‌های آموزش شطرنج، وجود منبعی منسجم برای حل تمرینات مربوط به هر درس الزامیست. لذا بر آن شدم تا علاوه بر اصول ابتدایی بازی از قبیل حرکت مهره‌ها و کیش و ... دیگر مباحث مقدماتی شطرنج را نیز طبقه بندی نمایم، تا سهم کوچکی در ارتقا این رشته که آمیزه‌ای از علم، هنر و ورزش است، داشته باشم.

جا دارد تشکر ویژه‌ای داشته باشم از استاد گرانقدر آقای ابوالقاسم نجیب، که دلسوزانه من را در بهتر شدن مطالب کتاب یاری داد.

ساره تاجیک

بهار ۱۳۹۶

سخنی با مربیان

کتاب حاضر مجموعه‌ای از تمرین‌های گام به گام شطرنج بوده که ترتیب قرارگیری آن‌ها، پیشنهاد مولف برای تدریس شطرنج به کودکان و نوجوانان می‌باشد.

در اوایل کتاب تلاش بر این بوده است که تاکتیک‌های ساده و بدون قربانی سوارهای سنگین، مقدم باشد تا ذهن نوآموز دچار سردرگمی نشود و به از دست دادن مهره عادت نکند.

سعی بر آن بوده که مطالب مهم و کاربردی شطرنج، بیشتر در تمرین‌ها تکرار شود. یکی از آن مطالب که در این کتاب به طور ویژه به آن پرداخته شده مسئله‌ی دفاع بوده است.

از آن‌جا که برای شروع هر کاری دانش تاریخی آن لازم است، اطلاعات مختصری از قهرمانان شطرنج جهان به همراه عکس در کتاب گنجانده شده است. هرچیز در هر فصل متناسب با موضوع، بیت یا ابیاتی از شاعران صاحب نام و آشنا به شطرنج تاریخ ادبیات انتخاب شده که در کنار تصویرسازی‌هایی با بهره‌گیری از نمادهای تخت جمشید به جذب نوآموز در عمل حال، به آشنا کردن وی با ریشه‌های تاریخی و فرهنگی این ورزش در کشورمان کمک کند.

نام کتاب بنا به توصیه‌ی استاد گرانقدر ادبیات دانشگاه تهران، آقای دکتر شایسته‌پور، با توجه به ردپای تاریخی که در شعر مولانا دارد، انتخاب شده است.

از غم مات شاه دل "خانه به خانه" می‌دود

رنگ رخ و پیاده‌ها بهر نجات ریخته

از همکاران عزیز و ارجمند تقاضا می‌شود پیشنهادها و انتقادات خود را با مولف از طریق پست الکترونیکی زیر در میان بگذارند.

فهرست

فہوان اول : حرکت مہرہ ہا	۹
فہوان دوم : کیش و رفع یش	۲۵
فہوان سوم : ارزش مہرہ ہا و ثبت حرکت	۴۱
فہوان چہارم : مات	۵۰
فہوان پنجم : دفاع و مملہ	۶۳
فہوان ششم : تمرین ہای موضوعی ۱	۹۸
فہوان ہفتم : تمرین ہای موضوعی ۲	۱۵۱
پاسفنامہ	۱۹۶